

Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse — RU's bidrag til den reviderede territoriale dagsorden med særlig vægt på lokaludvikling styret af lokalsamfundet

(2020/C 39/05)

Ordfører: Radim Sršeň (CZ/EPP), medlem af regionalrådet i Olomouc

POLITISKE ANBEFALINGER

DET EUROPÆISKE REGIONSUDVALG

1. opfordrer til langt mere udbredt brug af territoriale instrumenter (lokaludvikling styret af lokalsamfundet (CLLD), integrerede territoriale investeringer (ITI) mv.) i medlemsstaterne og obligatorisk øremærkning af midler fra alle fonde for at nå målene for den reviderede territoriale dagsorden og samhørighed;
2. understreger, at samhørighedspolitik og territorial samhørighed hænger sammen, og at der ikke vil være en reel samhørighedspolitik, hvis ikke der tages tilstrækkelig højde for territorial samhørighed;
3. minder om, at RU var den første EU-institution til at fremsætte specifikke forslag til, hvordan man kan skabe resultater med hensyn til CLLD ⁽¹⁾. Ligesom dengang mener udvalget, at en integreret, flerfundsbaselet lokaludvikling bør defineres som et holistisk koncept, der fokuserer på udfordringerne og potentialet i alle slags regioner, det være sig byer, landdistrikter, blandede by- og landregioner eller funktionelle områder;
4. opfordrer til, at den territoriale dagsorden efter 2020 styrker den territoriale dimension på flere politikområder og aktivt tilskynder til flere territoriale nedefra-og-op-visioner/strategier, som bør være sammenhængende i bredere rammer;
5. understreger, at territoriale instrumenter, som f.eks. CLLD eller ITI, er veletablerede foranstaltninger til at bringe »Europa tættere på borgerne«. Resultaterne af LEADER/CLLD har vist, at lokale aktionsgrupper er i stand til at forsvare de europæiske værdier, hvis de anerkendes som lokale drivkræfter for forandring og udvikling på lokalt, regionalt og nationalt niveau. Da dette redskab aktivt inddrager alle lokale aktører og borgere, kan der reageres på behovene i Europa ved hjælp af lokale midler, hvilket derved medvirker til at styrke EU's legitimitet. Desuden er LEADER/CLLD et effektivt redskab til at gennemføre målene for bæredygtig udvikling på lokalt plan. Derfor opfordrer RU til større ambitioner og udvikling af de territoriale instrumenter på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk niveau i perioden efter 2020;
6. understreger, at integrerede territoriale instrumenter ved deres intervention bør være i overensstemmelse med regionernes individuelle kendetegn og behov, som defineret i deres integrerede nedefra-og-op-strategier, og ikke blot kopiere de foranstaltninger og det tematiske og territoriale fokus for de operationelle programmer, som finansierer disse instrumenter;
7. opfordrer til, at den territoriale dagsorden efter 2020 styrker såvel forbindelserne mellem land og by som de forskellige typer områder generelt, fordi regional og lokal udvikling blot er ét aspekt og kræver en holistisk og integreret tilgang;
8. understreger, at den territoriale dagsorden for 2020 har opnået reelle resultater primært på grund af den samhørighedspolitik, som er tilgængelig igennem dagsordenens midler og finansiering, der på alle forvaltningsplaner har indført den stedbaserede tilgang og deltagelse af lokalsamfund i udarbejdelse og gennemførelse af bæredygtige lokale strategier. Men der er stadig behov for forbedringer. Især er der behov for at gøre den synlig på subnationalt plan (som skal tackles igennem CLLD, ITI, EGTS, ETC mv.), den territoriale tilgangs påvirkning af EU's overordnede politiske beslutningstagning skal styrkes, og den territoriale dagsorden skal som sådan gennemføres bedre ved hjælp af national politik;
9. ser en revideret territorial dagsorden som en mulighed for at fremstille en ny og positiv fortælling for EU fremover og for en afbalanceret udvikling i alle regioner. Borgere og offentligheden bør generelt præsenteres for et fyldestgørende dokument i et let forståeligt sprog, som fremsætter visioner for deres fremtid og afspejler deres reelle behov og de problemer, som skal tackles. De bør forsikres om, at ingen bliver ladt i stikken, og at alle vil få lige muligheder for at leve et værdigt liv, uanset hvor de bor;

⁽¹⁾ Regionsudvalgets udtalelse om »Lokaludvikling styret af lokalsamfundet«, Bruxelles, den 29. november 2012, ordfører: Graham Garvie, CdR1684-2012, COTER-V-031 (EUT C 17 af 19.1.2013, s. 18).

10. opfordrer til stærkere bånd mellem samhørighedspolitik og den territoriale dagsorden i alle faser af programmering, gennemførelse og overvågning af programmer, og påpeger et stort behov for at overvinde den nuværende geografiske og sektorspecifikke adskillelse af EU's fonde. Medlemsstaterne bør ikke desto mindre sikre, at den territoriale dimension samt lokale særtræk inddrages i den europæiske semesterproces med relevant høring af lokale aktører ved fastlæggelse af nationale prioriteter;
11. fremhæver de muligheder, som CLLD-instrumentet giver adgang til, med hensyn til at mobilisere og involvere lokalsamfund, herunder lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets og civilsamfundets parter samt den private sektor. Ved at anvende en deltagerorienteret tilgang vil det sikre, at lokale udviklingsstrategier holdes på linje med, og tilpasses, ændringer i de lokale forhold (social samhørighed, migration, regionale klynger, grøn økonomi, klimaforandringer, intelligente løsninger, teknologi mv.);
12. fremhæver den rolle, som CLLD bidrager med til at øge samhørighedspolitikens troværdighed ved at vise, at forskellige EU-midler faktisk kan udbetales i fælles rammer på en integreret og effektiv måde;
13. bemærker, at RU fortsat bifalder idéen om, at den territoriale dagsorden efter 2020 ikke bør være et helt nyt dokument, da den nuværende territoriale dagsorden for 2020 stadig er gyldig i primære henseender;
14. anser den territoriale dagsorden efter 2020 for at være afgørende for at tackle uligheder imellem lokaliteter og de mennesker, som bor der, ved hjælp af specifikke foranstaltninger, f.eks. ved hjælp af integreret territorial udvikling;
15. understreger betydningen af bedre koordinering og netværkssamarbejde blandt alle myndigheder og interessenter, der gennemfører og finansierer den territoriale dagsorden på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan. Bedre koordinering og et stærkt partnerskabsprincip er nødvendigt for, at den territoriale dagsorden kan virke effektivt. Koordineringen af den territoriale dagsorden i Tjekkiet, Sverige, Østrig og andre medlemsstater er et eksempel på god praksis på dette område;
16. understreger behovet for i højere grad at inddrage strategierne for integreret territorial udvikling for at målrette investeringer i regionen bedre ud fra dens prioriteter. Udarbejdelsen af strategier for integreret territorial udvikling til gennemførelse af en bred vifte af operationelle programmer i medlemsstaterne bør fokuseres på borgernes behov og ikke blot meddeles borgerne, men i stedet »deles med borgerne«;
17. understreger nødvendigheden af at gøre gennemførelsen af integrerede territoriale instrumenter fleksibel og enkel, idet instrumenterne kan skræddersys til det pågældende område og baseres på en metodologi, der fremmer en bundstyret tilgang med særligt fokus på partnerskab, skabelse af dynamik og de territoriale udviklingsstrategiers rolle. Mulige løsninger er forenklede omkostningsmodeller, en simpel model for implementering af territoriale instrumenter (ét nationalt operationelt program og én forvaltningsmyndighed), »kvikskranke«-løsninger og et sæt fælles, enkle regler fastlagt på EU-niveau for at undgå overregulering (CLLD-toolkit, tydelig vejledning om fastlæggelse af strategiernes opbygning, godkendelsesprocesser, anvendelse af ledende fond, evaluering mv.) osv.;
18. noterer sig potentialet i IT-løsninger til at forenkle og automatisere dataindsamling på nationalt og lokalt plan. Der bør udvikles IT-systemer med reel inddragelse af alle interessenter til at bistå med den overordnede strategi til forenkling af ESI-fondene på alle niveauer;
19. opfordrer til at overføre strukturer for gennemførelse af den territoriale dagsorden gnidningsløst mellem EU-programmeringsperioder for at undgå risikoen for tab af viden, menneskelige ressourcer og partnerskaber;
20. understreger betydningen af integrerede territoriale instrumenter som det rette middel til at lokalisere, gennemføre, følge op på og revidere FN's mål for bæredygtig udvikling;
21. ser CLLD-instrumentets store potentiale som et effektivt redskab i EU's tiltrædelses-, naboskabs- og udviklingspolitikker. ENPARD-programmet i Georgien kan anses som et eksempel på god praksis.

Ny territorial dagsorden

22. noterer sig, at de eksisterende udfordringer for territorial udvikling, som bekræftet i den territoriale dagsorden for 2020, generelt er de samme, med to kommentarer: 1) Forandringer er i højere grad forbundet med intensivering af disse, når der kommer nye udfordringer, hvilket forudsætter mere solidaritet mellem EU's medlemsstater; 2) de aktuelle migrationsbevægelser vil højst sandsynlig være en mindre krise sammenlignet med de potentielle virkninger af klimaforandringer;

23. foreslår, at der indføres en mekanisme til hurtig opdatering af den territoriale dagsorden efter 2020 til at reagere hurtigt på nye og opstående udfordringer, som eventuelt vil forme den territoriale dagsorden efter 2020, uden behov for en gennemgribende revision af hele dokumentet;
24. foreslår kommende formandskaber eller leverandøren, der forestår udarbejdelsen af den territoriale dagsorden efter 2020, at involvere flere interessenter, især lokale og regionale myndigheder og civilsamfundet, ved undersøgelse af prioriteter og indhold i den reviderede territoriale dagsorden efter 2020;
25. gentager RU's opfordring om en efterfølger til Europa 2020-strategien;
26. henviser til den bestemmelse i den primære ret — artikel 174, stk. 3, i TEUF — ifølge hvilken, der bør lægges særlig vægt på landdistrikter, områder i en industriel overgangsproces og områder, der lider under alvorlige og varige naturbetingede eller demografiske ulemper. Den territoriale dagsorden efter 2020 og ESI-fondene bør tage bedre hensyn end hidtil til denne prioritering med henblik på at skabe ligeværdige leveforhold i alle områder;
27. mener, at de regionale hovedstæders rolle i forbindelse med sikring af lige udviklingsmuligheder i disse byers respektive funktionelle områder også bør fremmes i den territoriale dagsorden 2020, og at den bør bidrage til at løse problemerne i storbyområder overalt i EU;
28. understreger, at den territoriale dagsorden efter 2020 bør bakke op om små og mellemstore byers rolle i tilvejebringelsen af en afbalanceret, polycentrisk udvikling i EU-landene;
29. opfordrer i den forbindelse endnu en gang til, at der indføres en dagsorden for landdistrikterne, hvor disse betragtes som leve- og erhvervsområder og ikke blot som landbrugsområder;
30. fremhæver, at den territoriale dagsorden ikke kun bør støtte et FN-mål for bæredygtig udvikling, der vedrører byer (mål 11), men også slår til lyd for et bredere perspektiv i territorial udvikling, herunder udvikling i landdistrikter;
31. foreslår med henblik på at orientere offentligheden generelt om hovedbudskaberne i den territoriale dagsorden efter 2020, at der udarbejdes en liste med 10-12 centrale budskaber i et let forståeligt sprog og veldefineret format, og at disse budskaber udsendes af alle medlemsstaterne og EU's institutioner;
32. opfordrer Kommissionen til at tilvejebringe simple modeller og retningslinjer og indføre god praksis for, hvordan integrerede territoriale instrumenter implementeres via en flerfondstilgang i medlemsstaterne;
33. mener, at den territoriale dagsorden kan bidrage effektivt til at afbøde urbaniseringstendenserne og de dermed forbundne udfordringer for storbyer i alle medlemsstater;
34. fremhæver succeshistorier fra det europæiske territoriale samarbejde, hvor territorielt samarbejde i grænseområder eller på tværnationalt plan er et godt eksempel på merværdien af europæisk integration;
35. understreger behovet for en klar definition af rollen for et potentielt sekretariat/kontor for den territoriale dagsorden. I et bilag til den territoriale dagsorden efter 2020 bør der defineres mål, målbare indikatorer til at overvåge opnåelsen af mål, arbejdsopgaver og et nødvendigt budget for en sådan enhed/et sådant organ;
36. nævner Bukaresterklæringen, som blev vedtaget af ministrene med ansvar for bymæssige anliggender den 14. juni 2019, hvori behovet for at udvikle en funktionel relation mellem det nye Leipzigcharter, EU's dagsorden for byerne og den territoriale dagsorden 2020+ blev anerkendt;
37. mener, at den europæiske territoriale dagsordens mellemstatslige og ikkelovgivningsmæssige karakter er velegnet til samarbejde med nuværende og fremtidige ikke-EU-medlemsstater, da den vil kunne bidrage til at udvikle en fælleseuropæisk tilgang til territorial udvikling, eventuelt støttet af en række programmer som f.eks. Leader, Interreg og ESPON, i forbindelse med hvilke de nuværende forslag for 2021-2027 netop tillader frivillig deltagelse og medfinansiering fra lande uden for EU. Disse programmer har tillige vist deres værd som stabiliserings- og forsoningsinstrumenter (f.eks. Leaderprogrammets rolle i Langfredsaftalen og involvering af civilsamfundet og opbygning af lokalt demokrati i Tyrkiet).

CLLD

38. opfordrer til, at muligheden overvejes for at gøre udbredelse af flerfundsaseret CLLD obligatorisk i alle EU's regioner, hvor det sikres, at der anvendes en CLLD-tilgang for alle typer af territorier: landområder (herunder fjerntliggende områder, bjerg- og øområder), byområder og kystområder. Alle EU's regioner skal have mulighed for at bruge alle disponible midler til at opfylde de behov, der er formuleret i deres lokale udviklingsstrategier;
39. opfordrer til obligatorisk øremærkning af 8 % til CLLD fra alle ESI-fonde og ELFUL for at udnytte det fulde potentiale af dette redskab og synergier for forskellige fonde til integreret lokal udvikling;
40. understreger behovet for at gå tilbage til rødderne for Leader/CLLD-metoden for at styrke især principperne for en nedefra-og-op-tilgang, partnerskab, fremmende aktiviteter og rollen for strategier for integreret lokal udvikling;
41. foreslår, at CLLD tilpasses til de territoriale forhold i medlemsstaterne og respekterer de lokale dynamikker, strukturer og tilgange;
42. roser det arbejde, som RU ⁽²⁾ og Europa-Parlamentet ⁽³⁾ har udført for at sikre, at flerfundsaseret CLLD fortsat kommer til at omfatte ELFUL, også for perioden 2021-2027, og opfordrer til, at disse bestemmelser, som begge institutioner er fortalere for, bibeholdes i den endelige aftale med Rådet, da fordelene ved CLLD ikke kan udnyttes fuldt ud, medmindre der er mulighed for at integrere foranstaltninger, der finansieres gennem ESI-fondene og ELFUL;
43. opfordrer til CLLD-regulering på EU-niveau med udgangspunkt i en grundig konsekvensanalyse og fastsættelse af et fælles regelsæt for alle ESI-fonde for at reducere den enorme bureaukratiske byrde og medlemsstaternes overregulering og også for at forebygge forvaltningsmyndigheders eller betalingsbureauers magtmisbrug;
44. gentager RU's opfordring om, at forordningen om fælles bestemmelser skal gælde i fuld udstrækning for ELFUL. Det er afgørende, at der er fuld forenelighed mellem alle fonde af hensyn til finansieringen af territoriale instrumenter, navnlig CLLD/Leader og instrumenternes lokale udviklingsstrategier;
45. opfordrer til en bedre dialog og koordinering mellem alle CLLD-aktører (lokale aktionsgrupper, forvaltningsmyndigheder, Kommissionens generaldirektorater, betalingsbureauer, Leader-netværk, som f.eks. ELARD, og nationale Leader- og land-distriktsnetværk) for at undgå øget bureaukrati og store forsinkelser ved start af programmeringsperioden og ved udbetaling af midler til projektansøgere. Derfor foreslår RU, at Kommissionen opretter en CLLD-støttegruppe på EU-niveau til at bistå med kommunikation, kapacitetsopbygning, netværkssamarbejde og tværnationalt samarbejde mellem alle lokale aktionsgrupper for alle fonde;
46. foreslår, at den flerfundsaserede CLLD-tilgang støttes mere, f.eks. med en højere medfinansieringssats. RU beklager, at artikel 120, stk. 5, i den nuværende forordning om fælles bestemmelser om højere medfinansieringssats for aktiviteter, der støttes igennem redskaber for integreret territorial udvikling, er udeladt i forslaget til den nye forordning om fælles bestemmelser;
47. opfordrer til øget anvendelse af forenklede omkostningsmodeller i henhold til artikel 48-51 i den nye forordning om fælles bestemmelser, hvilket vil kunne reducere kontrolbyrden for forvaltningsmyndighederne og de endelige støttemodtagere. Desuden bør omfanget af anvendelsen af de forenklede omkostningsmodeller udvides til at omfatte ELFUL for, som allerede nævnt, at harmonisere procedurer for flerfundsaktiviteters vedkommende;
48. bemærker, at CLLD bør være et godt udgangspunkt for en almindeligt anvendt metode for, hvordan lokale projekter bør gennemføres: Lokale aktionsgrupper bør ikke være afhængige udelukkende af EU-finansiering, men bør også anvendes som et redskab til at implementere nationale, regionale og lokale fonde, fordi lokal udvikling rækker langt videre end de europæiske struktur- og investeringsfonde;
49. opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til at vende tilbage til Kommissionens forslag om 12 måneder pr. datoen for godkendelse af det seneste program, som gælder for forvaltningsmyndighederne, for at gennemføre første runde af valg af strategier og for at sikre, at de valgte lokale aktionsgrupper kan udføre deres arbejdsopgaver;

⁽²⁾ Regionsudvalgets udtalelse om »Forordningen om fælles bestemmelser«, ordførere: Michael Schneider og Catuscia Marini, Bruxelles, den 5. december 2018, CdR 3593/2018 (EUT C 86 af 7.3.2019, s. 41).

⁽³⁾ Europa-Parlamentet, Forordning om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om finansielle regler for nævnte fonde (rapport af Krehl/Novakov), onsdag den 27. marts 2019 — Strasbourg. P8_TA-PROV(2019)0310 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

50. opfordrer til præcisering af lokale aktionsgruppers rolle ved projektudvælgelse for at undgå overlappning af deres arbejdsopgaver med forvaltningsmyndigheders. Den lokale aktionsgruppe bør spille en bestemmende rolle ved projektudvælgelse, ikke bare en formel rolle, fordi det er et af grundprincipperne for Leader/CLLD;
51. opfordrer til klare og enkle modeller for evaluering og overvågning af lokale udviklingsstrategier for CLLD. Evaluering skal indgå som en del af et lokalsamfunds læringsproces, og derfor er det særligt vigtigt, at der løbende indsamles oplysninger om og foretages evaluering af gennemførelsen af strategier for lokale aktionsgrupper. Der bør indføres avancerede IT-løsninger til dataindsamling og -analyse kombineret med deltagelsesbaserede processer og kvalitativ analyse;
52. understreger, at ejerskab af resultaterne med stor sandsynlighed vil bidrage positivt til stabiliteten af mere langsigtede udviklingsstrategier og langtidseffekter, udarbejdet af de samme mennesker, der gennemfører dem og drager fordel af resultaterne af dem;
53. noterer sig, at eksempler på vellykkede eksisterende lokale partnerskaber finansieret af ELFUL og/eller EHFF bør udgøre grundlaget for yderligere CLLD-finansiering fra EFRU og ESF. Etablering af netværk og samarbejde via eksisterende netværk eller oprettelse af nye netværk på regionalt, nationalt og tværnationalt/interregionalt niveau spiller en afgørende rolle, akkurat som coaching og mentorordninger;
54. understreger behovet for bedre oplysning om CLLD og de muligheder, som dette redskab giver. Og selv om man inden for land-distriktudvikling har anvendt dette instrument i længere tid, har især byudvikling brug for en styrkelse med hensyn til at anvende det. Der er brug for udarbejdelse af en udførlig evaluering og analyse af den enkelte medlemsstats tilgang til det, herunder anbefalinger til effektiv gennemførelse;
55. noterer sig, at CLLD/Leader som instrument anvendes af 3000 lignende organer (lokale aktionsgrupper og lokale aktionsgrupper inden for fiskeriet) i hele EU. Dette bør tages i betragtning for at udbygge det territoriale samarbejde og fremme diversiteten i EU igennem tværnationalt samarbejde nedefra og op blandt borgerne. For at styrke det territoriale samarbejde yderligere igennem CLLD skal der skabes betingelser, som gør det muligt for lokale aktionsgrupper at fokusere på deres fremmende rolle på området og hjælpende rolle med at få de bedste idéer frem og efterfølgende gennemført. Der skal afsættes en passende andel af budgettet til afholdelse af driftsomkostninger og fremmende omkostninger samt til tværnationalt samarbejde. Samtidig tilråder RU at fastsætte et fælles sæt principper og regler for CLLD-baserede internationale samarbejdsprojekter på EU-plan for at sikre effektiv og gnidningsfri implementering af instrumentet;
56. minder om CLLD's relation til andre integrerede udviklingsredskaber. Som et valgfrit instrument, kombineret med integrerede territoriale investeringer, medvirker det til implementering af en bredere udviklingsstrategi, der muliggør lokalisering af politikker. I den henseende opfordrer RU til bedre synergier mellem CLLD og ITI. CLLD kan anvendes i programmeringsperioden 2021-2027 som et supplerende instrument i en bymæssig eller territorial strategi, så dette instrument vil kunne indgå i en ITI-tilgang, hvor den deltagelsesbaserede tilgang, som CLLD giver adgang til, kan hjælpe det med at tackle specifikke lokale problemer;
57. opfatter CLLD som et vigtigt instrument til gennemførelse af de RU-forslag (*), der efterfølgende godkendes af Europa-Parlamentet (†). Ifølge disse skal opmærksomheden i programmer, som medfinansieres af EFRU og dækker områder med alvorlige naturbetingede eller demografiske handicap af permanent art, jf. artikel 174 i TEUF, være særligt rettet mod at løse disse områders specifikke vanskeligheder;
58. mener, at lokale aktionsgrupper er de ideelle samarbejdspartnere til at udfylde funktionen som innovationsformidlere af tilgangen med intelligente landsbyer og til at katalysere potentialet i landdistrikter, som de gør i mange tilfælde i forvejen. Lokale aktionsgrupper er et stærkt instrument til endogen udvikling i deres områder, de har direkte forbindelse til lokale virksomheder, kommuner og civilsamfundet, og derfor udgør de en markant kapacitet i området, som involverer lokale og regionale ressourcer samt personkompetencer;
59. bifalder Europa-Parlamentets forslag om, at EFRU-finansierede planer for områder, der lider under strukturel demografisk tilbagegang, eventuelt vil kunne få tilført 5 % af de EFRU-midler, der afsættes til integreret territorial udvikling i ikkebymæssige områder med naturbetingede, geografiske eller demografiske handicap og ulemper eller med problemer med at få adgang til grundlæggende tjenester. Af dette beløb fordeles mindst 17,5 % til landdistrikter og lokalsamfund med henblik på at udvikle projekter som f.eks. intelligente landsbyer. RU mener, at CLLD i mange områder er det mest velegnede redskab til at gennemføre så ambitiøse forslag;

(*) Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse om »Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden«, ordfører: Michiel Rijsberman, CdR 3594/2018 (EUT C 86 af 7.3.2019, s. 115).

(†) Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutning af 27. marts 2019 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden (COM(2018) 372 — C8-0227/2018 – 2018/0197 (COD)) (endnu ikke offentliggjort i EUT).

60. anser inddragelsen af lokale aktører og deres kapacitetsopbygning for at være en af de største fordele ved CLLD-metoden. Integreret lokal udvikling har vist sig at være yderst effektivt til at skabe forbindelser og synergier mellem forskellige interessenter og aspekter knyttet til den lokale udvikling. Lokale aktionsgrupper har været et yderst velfungerende instrument til strategisk planlægning, fremme, netværkssamarbejde i forbindelse med og koordinering af aktiviteter, f.eks. udarbejdelse af lokale handlingsplaner til uddannelses- eller socialområder i visse medlemsstater.

Bruxelles, den 8. oktober 2019.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Formand
for Det Europæiske Regionsudvalg
